

WINNAAR INITIATIEPRIJS:

'ZELFREDZAAMHEID VAN KINDEREN MET BEPERKING VERGROTEN'

Duurt het een jaar, dan gaat er een jaar lang elke donderdag een stagiaire met **Lars** mee op pad. Duurt het langer, dan ook. Geen probleem, het maakt niet uit. **Vrijwilligersorganisatie Handjehelpen** helpt een handje zolang dat nodig is. Zonder tijdsdruk, er is geen limiet. Dat is de kracht van het project '**Eigenwijs op reis**' waarmee jongeren met een licht verstandelijke beperking, zoals Lars en bijvoorbeeld ook **Thomas**, leren zelfstandig met het openbaar vervoer naar school te reizen.

Lars en Thomas zitten allebei op STIP, een school voor speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerende (ZML) kinderen in Utrecht. Thomas is 16 jaar, heeft onder andere een motorische achterstand, nierproblemen en hij lijdt aan het syndroom van Joubert. Zijn leven lang gaat hij met het busje van het leerlingenvervoer van huis naar school. Maar dat is hij op zijn zestiende inmiddels wel beu. Na een langdurige training van Handjehelpen gaat hij sinds kort elke dag in zijn eentje naar school, met de gewone bus. Alleen op de terugweg gaat hij nog met het leerlingenvervoer. Maar daar wordt aan gewerkt. Thomas krijgt hulp om dat uiteindelijk ook op eigen houtje te kunnen doen. Daarvoor reist een stagiaire van Handjehelpen mee. Zoals bij Lars (17), elke donderdag.

Als zijn begeleidster Iris op de deurbel drukt, heeft Lars zijn jas al aan. De tas staat klaar in de hal. Het is half acht in de ochtend en hij staat te popelen om te vertrekken. Hij gaat sowieso graag naar school en vandaag al helemaal, want hij mag met de gewone bus. Al zit hij in het vierde jaar, Lars kan nog niet alleen reizen met het openbaar vervoer. Normaal gesproken wordt hij thuis opgehaald door het busje van het leerlingenvervoer. Omdat Iris hem begeleidt, kan hij vandaag met het openbaar vervoer. Iris loopt voor haar opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening stage bij Handjehelpen. In dat kader haalt ze elke donderdagochtend Lars op om samen met hem naar zijn school te gaan. Stapje voor stapje, letterlijk en figuurlijk, lopen ze samen naar de bushalte, nog geen kilometer verderop.

De bus is mooi op tijd en ze stappen in. Lars houdt zijn ov-kaart voor de scanner en zoekt een plekje. Iris gaat naast hem zitten. Als ze in de buurt van school komen, zegt ze tegen Lars dat hij op het knopje moet drukken zodat de bus op de juiste plaats stopt. Bij de halte stappen ze samen uit. "Wil je verder alleen naar school wandelen of heb je graag dat ik mee ga?", vraagt de stagiaire. De jongen zegt dat hij het wel redt in zijn eentje en loopt richting school. Iris gaat terug naar het kantoor van Handjehelpen in Houten om aan haar volgende klus te beginnen.

Van A naar B reizen is meestal het probleem niet. Dat lukt wel. Geoefend wordt juist op onverwachte gebeurtenissen. De bus die te laat is. Gillende sirenes, vervelende opmerkingen. Er kan van alles gebeuren onderweg waar jongens als Thomas en Lars niet een-twee-drie op voorbereid zijn. Daarom wordt dat allemaal geoefend en besproken. Week in, week uit. Net zolang als nodig is gaan mensen van Handjehelpen met ze mee.

De organisatie zorgt sinds de oprichting in 1979 voor hulp

aan kinderen en volwassenen met een beperking die thuis wonen. Het initiatief is afkomstig van ouders die zelf een kind met een beperking hadden en elkaar onderling hielpen. Inmiddels werken er 27 betaalde krachten en 1400 vrijwilligers. Ze zijn actief in 19 gemeenten in de regio Utrecht en in de gemeente Weesp. Onlangs won Handjehelpen met het project 'Eigenwijs op reis' de initiatiefprijs van de William Schrikker. De prijs, een bedrag van 15.000 euro, wordt voor een periode van vijf jaar jaarlijks uitgereikt aan een project dat vernieuwend is en een bijdrage levert aan kwalitatieve zorg voor jongeren met een licht verstandelijke beperking. De jury vond 'Eigenwijs op reis' een charmant en praktisch initiatief en is ervan overtuigd dat deze methode echt het verschil voor de kinderen kan maken. Het project sprong eruit door zijn eenvoud en omdat, aldus de jury, "het een hoog betrekkingniveau kent door het werken met stagiairs". Bovendien kan het traject ook worden ingezet bij mensen zónder een jeugdzorgmaatregel. Irene Domburg, directeur van Handjehelpen, zegt over de prijs: "Wij voelen dit als een erkenning van de formele zorg voor het 'gewoon doen' van onze organisatie. Wij gaan met het bedrag nog meer jonge mensen eigenwijs leren reizen."

Regiocoördinator in de gemeente Houten, Jantsje Boersma: "Ik denk dat heel veel kinderen die al jarenlang in het busje

“ Het is geweldig om te zien dat het ze **meer eigenwaarde** geeft ”

Via het 'Eigenwijs op reis'-project van Handjehelpen krijgen jongeren net zolang begeleiding als nodig is. "We spelen vervelende situaties na, we zoeken problemen op", vertelt Boersma. "Praten over kwetsbaarheid. 'Wat doe je als jongens je naroeppen? Juist, negeren.' Dat soort dingen bespreken we. En we gaan net zolang door als wenselijk is. Een half jaar, een jaar? Het maakt niet uit. We hebben geen tijdsdruk. We geloven in de kracht van het herhalen. Het is geen kwestie van moeten, het is allemaal oké, iedereen is anders. Maar het blijkt dat deze jongeren veel kunnen leren als je er de tijd voor neemt om het uit te leggen."

van het leerlingenvervoer zitten, best kunnen leren om zelfstandig met het openbaar vervoer te reizen als je maar de tijd neemt om het ze eigen te maken. Ze kunnen de benodigde informatie wel begrijpen en opslaan maar het duurt wat langer dan gemiddeld voor ze het zelfstandig beheersen. Nadat wij dit hadden geconstateerd, zijn we met het project gestart. En wat blijkt: er zijn heel veel kinderen die dit dolgraag willen. Het vergroot hun zelfredzaamheid. Het is geweldig om te zien dat het ze meer eigenwaarde geeft."

Loslaten en vertrouwen

Bijna lastiger is het vaak nog om de ouders over te halen hun kinderen alleen op pad te laten gaan. Boersma geeft daarvoor informatieavonden en legt uit dat het voor de kinderen in kwestie echt het verschil kan maken. "Natuurlijk snap ik dat ouders hun kinderen willen beschermen, maar wij laten zien dat als ze de mogelijkheden krijgen, de kinderen vaak meer kunnen dan de ouders misschien denken. Het is ook een kwestie van vertrouwen en loslaten."

Lars en Thomas hebben inmiddels al weer nieuwe wensen die ze willen vervullen. Zo wil Lars graag naar de sport-school. De ouders van Thomas zijn gescheiden en hij woont bij zijn moeder. De diepste wens van Thomas is om zelfstandig met de trein bij zijn vader op bezoek te kunnen gaan. Boersma: "Ik denk dat als we nog een tijdje oefenen, en vader haalt hem af op het station, dit zeker moet lukken. Hoe top zou dat zijn?!"

MEER WETEN?

Bel of mail **Jantsje Boersma** van Handjehelpen via:
06 483 69 298 of jboersma@handjehelpen.nl of
leerlingenvervoer@houten.nl / (030) 639 2611
Gemeente Houten.